

NIEUW LEVEN

NIEUW LEVEN

biografische roman

BINH TAY NGUYEN
CEES SMIT

www.scholtenuitgeverij.nl

Nieuw Leven

Binh Tay Nguyen en Cees Smit

© 2018 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij.nl
www.scholtenuitgeverij.nl

Omslagontwerp: Thirza Bakker, www.burowit.nl
Binnenwerk: Piet Versteeg
Foto binnenzijde boek: Mike van Hees
Tekstcorrectie: Yvonne Zweerus, Lydia Scheen en Angeline Kerver
Eindredactie: Jan Meints, www.taalmens.nl
Drukwerk: www.drukcase.nl

Eerste druk, augustus 2018
ISBN: 978-94-92959-02-7
NUR: 402

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

*Toeval is Gods manier
om jou op Zijn manier en op Zijn tijdstip
te laten weten
dat Hij voor je zorgt en over je waakt.*

Deze biografische roman draag ik postuum op aan mijn
zorgzame ouders, Lien en Yun, en aan mijn lieve man Son.

Voor mijn kinderen, kleinkinderen en
Henriette Binh Strating.

Inhoud

Voorwoord	11
Deel 1 China	13
Proloog	15
Hoofdstuk 1	17
Hoofdstuk 2	23
Hoofdstuk 3	33
Hoofdstuk 4	41
Hoofdstuk 5	51
Hoofdstuk 6	59
Hoofdstuk 7	77
Hoofdstuk 8	91
Hoofdstuk 9	111
Hoofdstuk 10	133
Hoofdstuk 11	147
Hoofdstuk 12	169
Hoofdstuk 13	195
Hoofdstuk 14	203
Hoofdstuk 15	221
Deel 2 Vietnam	229
Hoofdstuk 1	231
Hoofdstuk 2	243
Hoofdstuk 3	259
Hoofdstuk 4	273
Hoofdstuk 5	301

Hoofdstuk 6	327
Hoofdstuk 7	347
Hoofdstuk 8	371
Hoofdstuk 9	391
Hoofdstuk 10	407
Hoofdstuk 11	429
Hoofdstuk 12	447
Hoofdstuk 13	459
Hoofdstuk 14	471
Deel 3 Nederland	491
Hoofdstuk 1	493
Hoofdstuk 2	507
Hoofdstuk 3	515
Hoofdstuk 4	527
Hoofdstuk 5	537
Hoofdstuk 6	545
Hoofdstuk 7	553
Hoofdstuk 8	561
Nawoord	569
Dankwoord	571

Voorwoord

Volgens velen is een wonder iets wat niet door de wetten van de natuur of wetenschap is te verklaren. Maar hoe leg je het dan uit? Hoe gebeurt het? Wie of wat zit er eigenlijk achter?

Met dit boek nodig ik u uit om samen met mij op pad te gaan, om het antwoord op al deze vragen te achterhalen. De eerste twintig jaar van mijn leven bracht ik in China door. Als jong meisje ben ik op miraculeuze wijze van de verdrinkingsdood gered. Vanaf mijn twintigste tot aan mijn vijfenveertigste levensjaar heb ik mijn leven voor mijn geliefde vaderland Vietnam opgeofferd. In een jarenlang door oorlogen geteisterd land ben ik op wonderlijke wijze enkele malen op het nippertje aan de dood ontsnapt.

Nooit had ik vermoed, dat ik in de nazomer van mijn leven met mijn gezin uit Vietnam zou moeten vluchten. Op een onvoorstelbare manier zijn we als vluchtelingen in het voor ons volstrekt onbekende Nederland min of meer in een warm bad terechtgekomen. Hier hebben we via vele, lieve vrijwilligers God leren kennen en ben ik van de inktzwarte duisternis in het vredige licht beland.

In Nederland is mijn hart van steen verandert in een hart van vlees en bloed. Hier heb ikzelf en ons gezin een nieuw leven gekregen. Ik beschouw dit alles als een geschenk uit de hemel.

Omdat enkele personen uit dit boek nog leven, heb ik uit discretie hun namen veranderd. De beschreven gebeurtenissen hebben daadwerkelijk plaatsgevonden.

Langzaam is het tot me doorgedrongen dat God mij al die jaren heeft beschermd, zelfs toen ik Hem nog niet kende. Met deze biografische roman wil ik God dank brengen en Zijn naam prijzen.

Binh Tay Nguyen

Deel 1 China

CHINA en VIETNAM

1000 km

Proloog

De nacht brak aan en de hele stad Kunming was door een grote, zwarte klamboe in de duisternis gehuld. Herinneringen aan de eenzaamheid hingen tegen de gevels van de huizen. De stilte gleed over de straten. Alleen de nachtwaker was nog wakker, hij kondigde zijn komst aan met een donkere, melodieuze gongslag. Zo gaf hij de tijd aan en werden tegelijkertijd nachtdieven afgeschrikt. Deze eeuwig lijkende nachtrust in Kunming werd verstoord door een huilende baby. Het klonk alsof het kind hevige pijn had. Na het indringende huilen begon het zachte gejammer. Het geluid van de gong, die de nachtwaker tweemaal sloeg om aan te geven dat het twee uur was, weergalmde tegelijkertijd met het geluid van de huilende baby. Zelfs toen de nachtwaker de gong vijf keer met zijn klepel beroerde om zijn nachtdienst te beëindigen, hoorde hij het kind nog steeds snikken. Nacht in nacht uit, week in week uit, maand na maand, het verdriet van de baby hield maar niet op. Het gejammer stemde de nachtwaker treurig, hij schudde regelmatig zijn hoofd en zuchtte: 'Och, wat een verdriet, het zal de Oude Heer Hemel zo nog wakker maken.'

Hij had net als alle Chinezen een aangeboren ontzag voor de hemel. Hij kon niet verklaren wat er hierboven was, maar hij besefte wel dat er een mysterieuze kracht vanuit het heelal op de aarde kon neerdalen. Met groot respect noemde hij de hemel 'lao tian ye'. Dat betekent Oude Heer Hemel.

Het huilende kind werd voor de burens het gesprek van de dag. 'Het is bezeten van de boze geest,' zo beweerde men. Daarom noemden de burens en de hele familie Thim het kind in het Chinees 'ku shen jing', dat betekent huilmonster.

Lieve lezer, dat huilende kind ben ik. Huilmonster was mijn naam!

Hoofdstuk 1

(Yun)

De provincie Yunnan ligt in het zuidwestelijke deel van China en grenst aan Noord-Vietnam. In het eerste decennium van de twintigste eeuw woonden duizenden Vietnamezen in deze provincie. De Fransen zorgden ervoor dat in 1901 werd gestart met de bouw van de belangrijke Yunnan-Indochina spoorlijn. Die verbond de havenstad Haiphong van Noord-Vietnam met de hoofdstad Kunming. De meeste van die Vietnamezen waren gekomen om in dienst te treden van het Franse spoorwegbedrijf als spoorwegaarbeider en later als machinist of controleur. Onder hen bevond zich ook een kleine groep ondernemers, onder wie de familie Thim. Zij waren eigenaar van een bekend Vietnamees restaurant Rong Li. Dit betekent 'glorie en overwinning'.

Hun knusse eetgelegenheid was gesitueerd in het centrum van Kunming, de hoofdstad van Yunnan China. De keuken was beroemd om haar westerse gerechten. De Fransen, Engelsen en Amerikanen die destijds in Kunming woonden - waar men met stokjes rijst uit een kom at en graag een kopje kruidenthee dronk - snakten bij tijd en wijle naar een restaurant waar ze een lekkere, malse biefstuk met mes en vork konden eten. Dit alles uiteraard onder het genot van een goed glas Franse wijn. Tegelijkertijd wilden Chinezen die hoge posten bekleedden, graag laten zien dat zij net zoveel waard waren als de westerlingen. Een heel goede gelegenheid om hun waardigheid te tonen was het bezoeken van een luxe westers restaurant. De eigenaars konden dagelijks op een

behoorlijk grote klandizie rekenen. Het gerucht dat het geld bij Rong Li als water binnenstroomde, was absoluut niet overdreven.

Ik was de eerstgeboren zoon van de familie Thim. Direct na mijn geboorte werd ik naar een Chinese vrouw gebracht om door haar opgevoed te worden. Bijna nooit kwam ik buiten. Meestal bracht ik mijn tijd door in een muffig en donker kamertje. Bovendien kreeg ik onregelmatig te eten en te drinken. Dat ik nauwelijks buiten kwam, geen frisse lucht kreeg en de kamer nagenoeg donker bleef, deed mijn gezondheid niet veel goeds. Zo raakte ik sterk ondervoed en kon ik als vijfjarige nog nauwelijks op mijn benen staan. De Chinese vrouw noemde mij Yun van Yunnan. Deze naam kreeg ik waarschijnlijk omdat ik in Yunnan was geboren. Pas na het overlijden van deze Chinese vrouw kwam ik noodgedwongen voor het eerst in aanraking met mijn biologische familie. Op dat moment was ik 10 jaar oud.

Na de begrafenis van de Chinese vrouw werd ik met de weinige spulletjes die ik bezat naar mijn ouderlijk huis teruggebracht. Mijn nieuwe thuis werd het restaurant Rong Li, waar een broer en drie zusjes bij mijn ouders woonden. Bij het naar binnengaan via de achterdeur van het huis keken drie Chinese keukenhulpen mij met open mond aan.

‘Dit is de zoon van mevrouw Thim,’ verklaarde de Chinese man die mij had gebracht.

De mannen fluisterden elkaar in het oor: ‘Maar hij ziet er totaal anders uit dan zijn zusters en broer.’

Even later vond de kennismaking met mijn familie plaats. Iedereen in het huis - zo hoorde ik later - was vooraf op de hoogte gesteld van mijn komst. Ondanks die waarschuwing schrokken ze heftig op het moment dat we oog in oog met elkaar stonden. Ik was zo donker als een gerookte vis, mijn ogen waren zo groot als theeschoteltjes en ik was vel over been. Rong, mijn jongere broer, die het eerste woord van Rong Li als zijn naam draagt, stak zijn

neus in de lucht en keek vol minachting naar deze rare broer. Mijn drie zusjes, Hong, Hoa en Hue, die ieder naar een bloem vernoemd waren, keken angstig in mijn richting alsof zij een mensaap uit de wildernis op zich zagen afkomen. Het was voor iedereen glashelder dat ik geen biologisch kind van Thim kon zijn.

Vanaf het moment dat ik het huis van mijn ouders betrad, raakte ik gefascineerd door alles om mij heen. Zo ontdekte ik heel veel mooie, Chinese porseleinen borden in verschillende uitvoeringen, die netjes op een houten kast stonden opgestapeld. Diverse bestekken in zilver lagen keurig in een lade opgeborgen. Ik vroeg mij af waarom men hier zoveel dingen gebruikte om te eten, terwijl je het ook eenvoudig met twee stokjes kon doen.

Ik kon mijn ogen niet geloven toen ik even later de prachtige zaal van het restaurant binnenstapte. De muren waren in een schitterende, donkerrode kleur geschilderd en er hingen enkele prachtige ingelijste schilderijen. Op de tafels lagen sneeuwwitte damasten tafellakens en daarop stonden porseleinen bloempotjes met een gele en rode chrysant. De stoelen waren bekleed met rood fluweel. In het midden van de lichtgrijze tegelvloer van de zaal lag een met groen betegeld paadje, dat leidde tot aan de ingang van het restaurant. De groene tegels vormden het beeld van een tak van een boom. De bladeren aan weerszijde van de tak waren uitgespreid, net alsof de geopende armen van de boom de bezoekers wilden omhelzen. Aan de top van de tak, die precies de voordeur bereikte, hingen twee gebogen bladeren. Een aan de linkerkant en de andere aan de rechterkant. Dit beeld gaf de bezoekers de indruk alsof er twee gebogen bedienden voor de deur stonden om de gasten te verwelkomen. Sprakeloos stond ik naar deze indrukwekkende zaal te kijken. Ondanks alle blikken die op mij waren gericht, kon ik mij niet langer bedwingen, ik wilde alles in de zaal van dichtbij bekijken. Juist toen ik een stap in de richting van een van de tafeltjes wilde zetten, werd ik plotseling van achteren door een stevige hand aan mijn arm vastgepakt. Geschrokken draaide

ik mijn hoofd om en zag het koele, uitdrukingsloze gezicht van mijn moeder. Op kille toon en in gebrekkig Chinees gaf ze me te verstaan: 'Luister Yun, jij mag hier nooit dichtbij komen, jij hebt hier niks te zoeken.'

Ze wees naar boven en benadrukte met dezelfde koude stem: 'Hierboven is er ook geen plek voor jou, jij slaapt in de keuken samen met de Chinezen. De verdiepingen hierboven zijn bestemd voor mij, je vader, je broer en zusjes en zijn voor jou verboden terrein.'

Zoals ik altijd gewend was bij de Chinese vrouw knikte ik gehoorzaam. Het gevoel overviel me, dat er geen enkel verschil was tussen de Chinese vrouw en mijn echte moeder. Wat mij in de war bracht, was dat bij mijn ouders thuis iedereen in een taal sprak die ik niet verstond: Vietnamees.

En zo begon ik mijn werkzame leven onder leiding van mijn moeder. Ze stelde een lange lijst op met dagelijkse werkzaamheden. De dag begon allereerst met het vullen van een grote ketel vol warm water voor de familie, zodat zij zich konden wassen wanneer zij opstonden. De serviezen moesten netjes op de tafel worden gezet en het ontbijt behoorde op tijd te worden klaargemaakt. Terwijl iedereen aan het ontbijt zat, ging ik met een bezem, die langer was dan ikzelf, aan de slag om de stoep bij de voordeur tot in de puntjes schoon te vegen. Water halen en de was doen hoorden ook bij mijn taken. Net als de Chinezen gebruikte Thim grote aarden kruiken om water op te slaan. Het restaurant bezat er drie, elk met zo'n honderd liter inhoud. Met behulp van een schouderjuk en twee houten emmers moest ik iedere dag de drie waterkruiken vullen. De afstand tussen het restaurant en de waterput was ruim vijf kilometer.

Volgens de Chinese cultuur hielden mannen zich niet met de was bezig. Dit was voorbehouden aan vrouwen. Echter, ik werd wel opgezadeld met die zware klus.

De Vietnamezen die in die tijd in Kunming woonden, vormden een gemeenschap op zich. Ze spraken hun eigen taal, kwamen vaak bij elkaar over de vloer en gingen niet met Chinezen om. De Thims gaven duidelijk de voorkeur aan rijke en voornamen gasten die ze met een hartelijke gastvrijheid en zorgvuldige voorbereiding verwelkomden. De dames kregen een aparte kamer met daarin onder andere prachtige bloemen die heerlijk geurden, mooie stoelen en op de tafel stonden allerlei lekkernijen. De dames kaartten er lustig op los. Daarentegen gedroegen de heren zich uiterst terughoudend. Zij zeiden dat ze bij elkaar kwamen om serieuze zaken te bespreken en belangrijke informatie uit te wisselen. Deze gesprekken werden veelal tot diep in de nacht gevoerd onder het genot van diverse glazen wijn.

Op een dag waren Tu, de baas van een grote garage en Du, de eigenaar van een kleermakerij, ook bij deze herenbijeenkomst aanwezig. Nadat ze een paar glazen wijn hadden gedronken, vroegen ze Thim: 'Hoe gaat het met chau Rong?' 'Met het woordje chau spraken ze hun genegenheid uit tegenover mijn jongere broer. 'Prima!' reageerde Thim vol trots.

'En met thang Yun?' vroeg Tu er direct achteraan. Door het woordje thang gaven ze blijk van hun minachting voor mij en lieten zo duidelijk merken dat ze vierkant achter Thim stonden over hoe hij en mijn moeder mij behandelden.

'Zijn de roddels over Yun uit de buurt misschien al tot u doorgedrongen?' informeerde Tu op voorzichtige toon.

'Zeker, dat horen wij jammer genoeg regelmatig', antwoordde Thim met een diepe zucht. 'Maakt u zich geen zorgen', reageerde Tu. 'We menen een goede oplossing voor u te hebben bedacht. Als het lukt zal uw goede naam zeker gespaard blijven. Maar eerst moet u ons voorstel serieus met uw vrouw bespreken. Niets is belangrijker dan een goede naam, vindt u ook niet?' Nadat hij dit had gezegd, leunde Tu achterover en wreef even over zijn kleine buikje. Intussen gaf Du met zijn rechterhand een bemoedigend

klopje op de schouder van Thim. Daarna zetten zij hun gesprek op gedempte toon voort.

Een week later kwam Tu terug. Hij ging regelrecht naar mijn moeder toe, omdat hij wist dat zij binnen het gezin het laatste woord had. Na een kort gesprek nam hij mij mee naar zijn huis. De weinige spulletjes die ik bezat kreeg ik mee in een vieze, juten zak. Onderweg zei Tu tegen mij: 'Chau Yun, je leven moet veranderen. Je hebt een hengel nodig om vis te kunnen vangen.' Ik was stomverbaasd en begreep helemaal niet wat hij daarmee bedoelde. Tu keek me geruststellend aan en zei: 'Yun, je gaat iets leren, want kennis is de hengel en dat zal je helpen om later je eigen brood te gaan verdienen.'

Vanaf dat moment werd de garage van Tu mijn eerste, maar ook enige leerschool. Bij die verandering in mijn leven was ik nog maar 13 jaar oud.

Maanden verstreken en gaandeweg ebden de roddels over de ongelijke behandeling tussen mijn broer en mij door de Thims langzaam weg. Voor mij bleven een aantal belangrijke vragen voor altijd onbeantwoord. Vragen zoals waarom mijn moeder afstand van mij had gedaan direct na mijn geboorte? Wie was dan wel mijn biologische vader? Welke rol speelde de Chinese vrouw in dit verband die mij de eerste tien jaar had opgevoed? Mijn moeder nam die door mij zo felbegeerde antwoorden met zich mee in haar graf.

Hoofdstuk 2

(Yun)

Tu's garage kende een redelijke oppervlakte om te werken. De ruimte was in tweeën verdeeld. De ene helft was bestemd voor het werk en het andere deel diende als woonruimte.

Ik kreeg een eigen plekje met een bed, tafel en stoel. Er was geen druppel Chinees bloed in mijn aderen, maar desondanks voelde ik me toch een Chinees. De Chinese taal beheerste ik perfect en ik gedroeg mij als een Chinees. Net zoals Chinezen spuwde ik gewoon op de grond, ongeacht of ik nu binnen of buiten het huis liep. Ook vergat ik regelmatig iedereen aan tafel smakelijk eten te wensen bij aanvang van de maaltijden.

Tu bemerkte dit al snel en had medelijden met mij. Hij wilde me helpen om, zoals hij dat zelf zei, het kromme, jonge boompje recht te zetten. In eerste instantie was ik leerling-monteur en assisteerde ik Tu bij allerlei soorten reparaties. Tu's gezicht wanneer hij voor de geopende motorkap van een auto stond alsof hij een chirurg was die een operatie ging uitvoeren, was indrukwekkend. Naast hem stond een tafeltje met allerlei soorten gereedschap. Als hij mij riep of wenkte, moest ik het juiste stuk gereedschap aanreiken. Bij drukte was hij ongeduldig en hardhandig in zijn optreden. Het kwam af en toe voor dat Tu mij een schop onder mijn achterwerk gaf als ik wat fout had gedaan. Tegelijkertijd zorgde hij ervoor dat ik les kreeg en goed Vietnamees leerde lezen, schrijven en spreken. In mijn vrije tijd leerde mevrouw Tu mij hoe ik me als een Vietnamese jongeman behoorde te gedragen.

‘Wij Vietnamezen houden ons aan hiërarchie en orde,’ sprak zij vol trots.

Zo kreeg ik op het hart gedrukt: ‘Wanneer volwassen mensen je roepen, mag je niet antwoorden met nayang, zoals een Chinees dat doet. Je moet da zeggen, dus een beleefd ja. Vietnamezen, Yun, hebben respect voor een ander.’

Om haar bedoeling kracht bij te zetten deed ze het nog eens met gebogen hoofd voor.

‘Als je iets aan een volwassene wilt vragen of vertellen, moet je altijd beginnen met thua ông, thua bà: meneer, mevrouw.’

Bij de maaltijd herinnerde ze mij eraan niet te vergeten iedereen smakelijk eten te wensen. Mevrouw Tu benadrukte goed te onthouden zelf mijn stokjes onaangeroerd te laten wanneer ik aan tafel zat bij oudere mensen die de stokjes nog niet in hun handen hadden. Omdat ik wat me werd geleerd snel overnam, waren de Tu's heel tevreden. Wat voelde ik mij trots toen ik op mijn zeventiende al in een autootje de hele stad mocht rondrijden om allerlei reparaties uit te voeren. Tu hamerde er bij mij steeds op dat het uitermate belangrijk was dat de klanten absoluut tevreden moesten zijn over ons werk.

In die tijd had ik een vriend met wie ik veel optrok: Liu, een Chinese riksjahtrekker. Samen hebben we heel wat afgelachen en momenten van geluk gedeeld. Liu was een keer door mij betrapt, toen hij de garage was binnengeslopen en gereedschap wilde stelen. Dat maakte mij razend, want zoiets had ik van hem nooit verwacht. Liu smeekte mij om genade en zwoer mij te gaan dienen. Schamper lachte ik: ‘Ik heb geen slaaf nodig, ik wil alleen dat je belooft om echt nooit meer te stelen.’

Daarop knielde hij en tikte met zijn hoofd driemaal op de grond: ‘Beloofd! Beloofd! Beloofd!’

In een flits zag ik hun gezin voor me. Liu was jonger dan ik, zijn vader al enige tijd overleden en zijn moeder nagenoeg verlamd. Hij

had twee broers en een zusje. De oma van Liu woonde ook bij het gezin. Mijn vriend was de bron van inkomsten voor zijn familie. Tweederde van wat hij verdiende was voor de huur van zijn riksja en de rest gaf hij aan zijn moeder om daarmee het gezin te onderhouden. Wanneer ik zijn poging tot diefstal aan Tu had verteld, dan zou die ongetwijfeld naar de politie zijn gegaan. Een straf van minstens vijftig zweepslagen wachtte hem, om maar te zwijgen van de mogelijkheid dat Liu de allerzwaarste straf, het afhakken van zijn hand, opgelegd zou krijgen. Hij zou dan nooit meer een riksja kunnen trekken. Nu wist hij dat hij voortaan bij mij in het krijt stond.

En zo groeide onze vriendschap. Regelmatig kwam Liu bij mij langs en ik verzorgde gratis reparaties aan zijn riksja. Van Tu kreeg ik af en toe een vrije dag. Dan vroeg Liu mij met hem mee te gaan en een wandeling te maken. Een mooi spel in de riksja was dat Liu heel hard holde, net als een paard. Ik hield de rand van het karretje stevig vast. Plotseling remde hij dan af en viel ik voorover. Een komische situatie waarbij Liu vaak dubbel lag van het lachen. Op een dag kwam Liu met een droevig gezicht bij me. Hij vertelde dat hij al twee dagen lang geen enkele klant had gehad. Toen zei ik: 'Zorg dat je riksja er netjes uitziet en ga het bij restaurant Rong Li proberen.' Ik wist dat mijn moeder bijna iedere dag met de riksja op bezoek ging bij vrienden of boodschappen ging doen. Ik zei Liu niet dat Rong Li familie van me was. Uiteraard zou ik me wel tienmaal bedenken voordat ik hem dat zou vertellen. De volgende dag zag ik Liu met een stralend gezicht in gestrekte draf over straat rennen. Achter hem in de riksja zat mijn moeder. Wat blij was ik voor hem!

Op een gegeven moment merkte Liu dat de vriendschap tussen ons groeide en durfde hij de vraag te stellen die hem al lang had beziggehouden: 'Yun, je lijkt helemaal niet op Tu.' Hij dacht namelijk dat ik de zoon van Tu was.

'Hoe bedoel je?'

‘Je lijkt wel een beetje op de man van Delhi.’

‘Wat, wie is de man van Delhi?’

‘Ken je die niet?’ vroeg Liu verbaasd. ‘Dat is de man van de winkel Delhi in de Mafangstraat, hier ongeveer tien minuten lopen vandaan. Wil je daar eens gaan kijken?’

‘Ja, waarom ook niet.’

Nieuwsgierig betraden we de Delhi. Het was een textielwinkel van een man uit New Delhi. Er stonden in strakke, rechte stapels vele soorten stoffen op de toonbank in diverse kleuren uitgesteld. In het midden van de winkel hingen lappen met verschillende kleuren naast elkaar. Het leken wel vlaggen. Opeens zag ik in de winkel een grote, donkere man met een tulband op zijn hoofd staan. Daarbij schrok ik zo heftig dat ik als een afgeschoten pijl de winkel uit vloog met Liu in mijn kielzog. Met horten en stoten bracht ik uit: ‘Liu... Liu... ik lijk niet... niet op hem. Hij is... hij is een stuk... een stuk steenkool.’

Vijf minuten later lag de winkel al ver achter ons en plofte ik neer op een grasveld. Mijn heftige reactie had Liu bang gemaakt en hij probeerde me te troosten.

‘Yun, je lijkt helemaal niet op die steenkool hoor...’

‘Hou op!’ Ik was zo woedend dat ik tegelijk wilde schreeuwen en schoppen. Echter, de verwarde blik van Liu kalmeerde me plotsklaps. Zonder een woord te spreken lagen we enige tijd op onze ruggen op het grasveld. Ik sloot mijn ogen en dacht aan een van de keren dat de vrouwen aan het kletsen waren toen ze bij Tu op bezoek waren. Ze beweerden dat degene die me verwekt had een Indiër was. Ik was toevallig in de buurt en had dat gesprek opgevangen. Niemand wilde me vertellen wie mijn vader was. Nee, de man in de winkel Delhi was mijn vader echt niet, anders zou hij mij niet in de steek hebben gelaten. Maar wie was dan wel mijn verwekker, die me als een stuk vuil had verlaten? Wat was er toch gebeurd, dat mijn moeder me zo haatte? Al die gedachten deden pijn in mijn hart. Ze maakten me verdrietig en tegelijkertijd boos.

‘Yun, luister,’ de stem van Liu onderbrak mijn gedachten: ‘Mijn moeder vertelde me eens dat ik in mijn vorige leven een schuldenaar was. Ik had mijn schulden niet afbetaald en daarom ben ik nu teruggekomen als een paard in het lichaam van een mens. Ik moet hard werken. Ik wil nu mijn stinkende best doen, zodat ik in mijn volgende leven een echt mens word. Wat zou jij in je volgende leven willen worden?’

Zonder antwoord te geven stond ik op en mompelde binnensmonds dat ik nooit meer geboren wilde worden. Resoluut liep ik naar de riksja en zei op beslissende toon: ‘Liu, kom op. Ga op de riksja zitten. Jij bent nu een écht mens, ik ben het paard en ga je trekken.’

In eerste instantie weigerde Liu. ‘Nou, komt er nog wat van!’

Toen ik zag dat Liu twijfelde, duwde ik hem vastberaden op de riksja. Zonder achterom te kijken pakte ik de twee handvatten, draafde de straat op en holde tussen de bomen door. Het zweet gutste over mijn voorhoofd. De wind streelde mijn haren, wangen, omhelsde me en troostte me. Liu zat achter in de riksja zo hard te lachen, dat de tranen over zijn wangen rolden.

Op een herfstdag kwam Thim bij Tu op bezoek om een ernstig probleem te bespreken. Kunming was geen land met koffieplantages en had ook niet het klimaat om allerlei speciale kruiden te verbouwen die restaurant Rong Li dagelijks verwerkte in haar maaltijden. Die kwamen, net als de Franse wijnen, uit Vietnam. Sinh, de man die restaurant Rong Li al jaren van de belangrijkste boodschappen voorzag, was al twee maanden niet meer langs gekomen en de voorraden in de kelder begonnen zienderogen te slinken.

‘Mijn restaurant zonder Franse wijn en koffie is geen Rong Li meer. Ik zal nooit kunnen accepteren dat het restaurant een gewoon Chinees eethuis wordt,’ zei Thim geëmotioneerd. Tu hoefde zijn vriend geen verdere vragen te stellen, want hij beseftte als geen ander wat hij met deze inleiding duidelijk wilde maken.

‘Yun is een sterke man geworden, gegroeid in zijn ontwikkeling en bovendien slim en handig,’ reageerde Tu openhartig en hij vervolgde met een brok in zijn keel: ‘Och, mijn oude vriend, als ik jou was, zou ik hem met open armen ontvangen en hem voor je laten werken. Hij kan het heus beter dan die Sinh.’

Thim kon zijn ontroering niet verbergen: ‘Ach, mijn vriend, wat je voor Yun en voor ons hebt gedaan, daar zal ik je altijd heel dankbaar voor blijven.’

En zo spraken beide mannen af dat ik zou weggaan bij Tu om bij mijn ouders in het restaurant te gaan werken.

Enkele dagen later hadden de Tu's een uitbundige afscheidsmaaltijd voor mij klaargemaakt. Zij hadden veel vrienden uitgenodigd. Ik kreeg toestemming van Tu om ook mijn vriend Liu te vragen. De teleurstelling was groot toen ik er niet in slaagde hem te vinden. Al enkele weken was hij niet meer met zijn riksja gesignaleerd. Na het eten kwam Du, de kleermaker, naast me staan en overhandigde mij een mooie doos. Zenuwachtig verwijderde ik het blauwe lint van de doos en opende de deksel. Met open mond staarde ik naar de inhoud. Het was een prachtig wit kostuum en onder het colbertjasje lag een wit overhemd met daarop gestrikt een zwarte das. In een flits dacht ik aan het verhaal dat hieraan ten grondslag lag.

Meer dan een half jaar geleden bestelde een Fransman een wit kostuum. Omdat ik de bouw en lichaams lengte van de koper bezat, vroeg Du mij zo nu en dan even te komen passen. Met vragende ogen keek ik hem aan.

‘Dit kostuum is voor jou Yun, trek maar aan. Die Fransman is namelijk nooit meer in de winkel teruggekomen om het op te halen,’ sprak Du met een brede glimlach.

Opgetogen liep ik naar mijn kamertje om me te verkleden en toen ik korte tijd later in de eetkamer verscheen, riep iedereen uit: ‘Lieve hemel, wat een knappe donkere westerling!’

Zo liet ik mij door iedereen bewonderen. De zwarte stropdas on-

der de kraag van mijn witte overhemd stak slijk af. Iedereen mompelde dat ik geen jongen meer was, maar een knappe man. Sindsdien kreeg ik de bijnaam 'de donkere westerling'.

De volgende dag keerde ik terug bij Rong Li. Ditmaal niet via de achterdeur, maar via de hoofdingang, gekleed in het witte kostuum. Om al die gevoelens van mijn eerste kennismaking weg te spoelen ging ik meteen aan de tafel zitten die bestemd was voor klanten en bestelde een glas witte wijn. Met dit gebaar wilde ik mijn moeder duidelijk maken dat hier nu een andere Yun zat. De regels die ze destijds voor mij had opgesteld, zoals het niet door de voordeur mogen binnenkomen, het niet aan de tafel voor klanten mogen zitten en dat mijn plek in de keuken was, die regels golden vanaf dit moment niet meer.

Langzamerhand werd ik de gelijke van mijn broer Rong. Samen gingen we naar de nachtclub voor Vietnamese jongelui. Zo af en toe begon ik te roken en te borrelen. Vanwege mijn vriendelijkheid en behulpzaamheid bouwde ik met iedereen al snel een goede band op.

Iets wat me uiteraard niet onberoerd liet, was dat veel jonge dames stilletjes een oogje op mij lieten vallen. Onder hen bevond zich Loan. Wat een uitstraling had ze. Bij de eerste aanblik viel ik als een blok voor haar. Ze had lang, glanzend en zwart haar. Van verre al merkte ik haar raggijne gezicht, haar uitbundige lach en melodieuze stem op. Ze brak meteen mijn hart. Een blik van Loan in mijn richting ging als een stroomstoot door mijn hele lichaam heen en hypnotiseerde me compleet. Kortom, ik was smoorverliefd!

Na een tijdje elkaar stiekem te hebben ontmoet ging ik met instemming van Loan naar haar ouders om toestemming te vragen voor onze verkering. Ontspannen wandelde ik de smalle straat in waar Loan woonde. Voetgangers keken met bewonderende blikken in hun ogen naar me. Sommigen fluisterden: 'Wat een knappe man!'

Joviaal zwaaide ik met een bos bloemen in mijn rechterhand naar mijn bewonderaars. Wat voelde ik me blij en tegelijkertijd zwol mijn hart van trots dat het geluk Loan en mij toelachte.

Terwijl ik voor de derde keer aanklopte en een fles dure wijn onder mijn arm geklemd hield, overviel mij een onbestemd gevoel. Een boos gezicht verscheen in de geopende deur. Het was de vader van Loan. Zijn ogen spuwden vuur en hij schreeuwde: 'Wat doe jij hier?' Hij stapte naar voren en vlak voor mijn gezicht siste hij: 'Hoe durf je hier te komen, wil je wat met mijn dochter hebben? Heb je wel eens naar jezelf gekeken? Je bent een bastaard, een stuk vuil!'

Abrupt draaide hij zich om en pakte de deur beet. Vlak voordat hij die met een snoeiharde klap dichtsmeet, wierp hij me kwaad toe dat ik moest opdonderen met al dat stinkende vuil in mijn handen. Als versteend stond ik aan de grond genageld. De fles wijn gleed uit mijn rechterhand, terwijl de mooie bos bloemen uit mijn linkerhand glipte en als een waaier op de grond uiteenviel.

Hoewel veel mensen van mening waren dat de opmerkingen van Loans vader wat te ver gingen, vonden de meesten mijn afwijzing een juiste beslissing. Vietnamezen, die destijds in China werkten en woonden, wilden vasthouden aan hun tradities en gewoonten. Een huwelijk werd in die tijd door twee families geregeld. Wensen van geliefden telden helemaal niet mee. Alle gesprekken konden alleen maar door beide ouders of een gehuurde bemiddelaar worden beklonken. Deze procedure moest ook worden gevolgd als het om verkering ging. Deze traditie gaf de gelijkheid en het respect van beide partijen voor elkaar aan.

Ik was de generatie van het kind en had niet zelf naar Loans vader mogen gaan. Het was de taak van mijn ouders. Loans vader voelde zich diep beledigd en dat begreep iedereen.

Maar niemand vroeg zich af hoe ik mij voelde. Ieder scheldwoord van Loans vader was als een scherp mes dat door mijn hart en ziel sneed. Langzaam drong het tot me door dat ik nooit als een nor-

maal mens zou worden behandeld, omdat ik een vaderloze bastaard was met gemengd bloed.

Vietnamezen gaan er prat op dat ze het geslacht van 'de Draak en de Fee' zijn. De draak staat symbool voor kracht, macht en wijsheid en de fee voor mildheid en liefde. De gesymboliseerde voor-
geslachten, de draak en de fee, maakten het Vietnamese ras tot een edelmoedig ras. Door de geschiedenis heen wilden ze alleen een nageslacht van zuiver Vietnamees bloed en verachtten ze de vermenging van rassen. Dat gold ook voor de groep Vietnamezen die dagelijks water uit Chinese waterputten dronken, de Chinese lucht inademden of zelfs voor de Fransen werkten.

Kort nadat ik bij de vader van mijn geliefde Loan zonder resultaat om haar hand had gevraagd, zag ik de wereld ineens heel anders. Met een gebroken hart besloot ik Kunming te verlaten en vertrok zonder te weten wat ik wilde gaan doen naar Vietnam.

In Hanoi raakte ik met een groep jonge revolutionairen bevriend. De Tweede Wereldoorlog was afgelopen en al gauw was ik in de ban van de communistische revolutionaire beweging geraakt. Denkbeelden als gelijkheid en vrijheid raakten me diep in het hart. Tegelijkertijd was er een zaad van bitterheid en haat in mijn hart geplant. Maar dit zaadje zat heel diep weggestopt. Maar als de lente komt en de zon uitbundig schijnt, vormen die het ideale klimaat voor het zaadje om uit te groeien tot een stekelige naaldboom.

